Maandelijkse nieuwsbrief van de Postzegelvereniging 'Postfris '68' Vleuten – De Meern.
Aangesloten bij de Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistenverenigingen.

Website: www.pf68.nl

Wilt u een wijziging van uw emailadres z.s.m. aan Marco Dijkhuizen doorgeven?
U blijft dan verzekerd van een juiste ontvangst van de Nieuwsbrief.

Bijeenkomsten:
Met uitzondering van juli en augustus, op de *3e dinsdag* van de maand (tenzij anders aangegeven) in 'De Schalm', Oranjelaan 10, De Meern, vanaf 19:00 uur.

Contributie 2023 incl. Nieuwsbrief per mail: € 18,00 per jaar; jeugdleden (tot 18 jaar) € 9,00 per jaar;
Contributie incl. een abonnement op Filatelie: € 43,65 per jaar.

Contributie 202 incl. Nieuwsbrief per post: € 28,00 per jaar; jeugdleden (tot 18 jaar) € 19,00 per jaar;
Contributie incl. een abonnement op Filatelie: € 53,65 per jaar.

Contributie gaarne overmaken naar rekening NL82 INGB 0002 2578 68 t.n.v. Postfris '68, Vleuten of contant betalen op de verenigingsavond.

Beëindiging lidmaatschap: Voor 1 december schriftelijk of per email aan de ledenadministratie.
Marco Dijkhuizen, Wilhelminalaan 5, 3451 HJ Vleuten, e-mail: marco@mdijkhuizen.nl.

Data verenigingsavonden voorjaar 2023 (onder voorbehoud)

17 januari	veiling
21 februari	veiling + verloting
21 maart *	algemene vergadering + veiling
18 april	veiling + verloting
16 mei	veiling
20 juni *	veiling +verloting

*= wisseling stuiverboeken

Verzamelbeurs van 9.00 tot 14.30 uur: Zaterdag 1 april 2023.

Van de voorzitter

Deze eerste Zegelaer van ons jubileumjaar 2023 begin ik natuurlijk met u, mede namens alle bestuursleden en de redactie van de Zegelaer,

een heel goed en vooral gezond 2023

toe te wensen met heel veel postzegelplezier.

Evenals vorig jaar hebben we u in december ook al de beste wensen voor het nieuwe jaar via een kerst-/ nieuwjaarskaart doen toekomen en als oplettende filatelist heeft u natuurlijk direct gezien dat deze kerst-/ nieuwjaarswens weer was voorzien van een unieke persoonlijke Postfris '68 postzegel. Dit keer met de afbeelding van de waterpomp van Haarzuilens.
Voor de liefhebbers hebben we nog enkele velletjes van 10 stuks in voorraad (12,50 euro per velletje).
Een heel velletje te veel? Vraag gerust om een losse zegel (1,25 euro). Interesse? Laat het ons weten.

Wat zijn onze plannen voor 2023?

2023. Postfris '68 bestaat 55 jaar!
In 2023 bestaan wij 55 jaar!
Natuurlijk laten wij dit heuglijke feit niet ongemerkt voorbijgaan.
De jubileumcommissie is bezig nog wat ideeën uit te werken dus veel kunnen we er nog niet over zeggen.
Wel hopen we dat u 30 september 2023 voor Postfris '68 heeft gereserveerd in uw agenda.
Wij blijven u op de hoogte houden van het wel en wee van onze vereniging en van de laatste postzegelnieuwtjes door middel van onze **nieuwsbrief "de Zegelaer"**, die maandelijks (met uitzondering van de vakantieperiode) bij u in de (digitale)brievenbus valt.

In tegenstelling tot vorig jaar kunnen onze **verenigingsavonden** weer gewoon doorgang vinden.
Geen beperkende maatregelen meer en dus hopen we dat iedere derde dinsdag van de maand de zaal weer vol zit met enthousiaste postzegelverzamelaars.

Tijdens die verenigingsavonden kunt u snuffelen in de kratten met **stuiverboeken** naar dat ene zegeltje wat u nog mist; na drie maanden komen er weer nieuwe kratten op de tafels te staan want dan ruilen wij onze kratten met stuiverboeken om met die van een collega-vereniging. Voor het nieuwe seizoen 2023/2024 zijn inmiddels al de eerste vier kratten gevuld. Wilt u ook uw stuiverboek(en) inleveren? Dat kan bij Gert of David.
Wacht niet te lang want u weet het: vol=vol!

Naast het snuffelen in de stuiverboeken staat ook iedere verenigingsavond een **veiling** op het programma. Onze veilingmeester Alle probeert ook in 2023 weer gevarieerde veilingen aan u aan te bieden. Heeft u leuk/goed veilingmateriaal? Neem dan contact met hem op.
En we schreven vorige maand al, dat hij zijn uiterste best wil gaan doen om een mooie jubileumveiling te houden. Dat lukt hem natuurlijk alleen met uw hulp. Daarom doet hij een beroep op u om de komende tijd goede kavels voor zo'n veiling in te leveren.

Wij beschikken in onze **bibliotheek** over diverse catalogi die tijdens de verenigingsavonden voor u ter inzage liggen. Ook kunt u ze tegen een gering bedrag lenen.

Ook in 2023 blijft de **rondzenddienst** doordraaien. In ieder geval tot aan juni 2023, want dan vindt afrekening plaats en gaan de boekjes terug naar de inzenders. Onze dozen zijn dan leeg en door het wegvallen van enkele grote inzenders zullen niet alle dozen na de zomervakantie gevuld kunnen worden, tenzij…. ook u eens een rondzendboekje inlevert.
Geen boekjes, plakkertjes of Hawid in huis? Neem dan contact op met Stampie onze leverancier van postzegelbenodigdheden.
De volgeplakte boekjes kunt u inleveren bij Janny.

Nu het nieuwe jaar weer begonnen is ziet de penningmeester uw betaling van de **contributie voor 2023** vanaf heden dan ook op de bankrekening tegemoet. Liever contant betalen? Op de verenigingsavonden kunt u uw contributie ook contant voldoen. De bedragen en het rekeningnummer van de bank vind u elders in deze Zegelaer.

Ik zie u graag op 17 januari. Blijf gezond allemaal.

Janny Vierbergen

In memoriam Piet Lems

3 november 1942 – 20 december 2022

Met ontsteltenis moesten wij vernemen dat ons zeer gewaardeerde lid Piet Lems op 20 december 2022 is overleden.
Piet was vanaf januari 2004 lid van onze vereniging, een trouwe bezoeker van onze verenigingsavonden en deelnemer aan onze rondzenddienst.
Dat Piet een postzegelman in hart en nieren was bleek ook uit het feit dat hij naast het lidmaatschap van onze vereniging ook bestuurslid was van de Postzegelverzamelaars Vereniging Utrecht en omstreken.

Wij zullen Piet Lems binnen Postfris '68 missen en wensen zijn vrouw, kinderen, kleinkinderen en verdere familie veel kracht en sterkte toe om dit verlies te dragen.

Ladderprijsvraag nr. 5 - januari 2023

Er zullen telkens 10 vragen gesteld worden, waarvoor men bij de juiste beantwoording een totaal van 50 punten kan scoren. Alle deelnemers aan de ladderprijsvraag ontvangen aan het eind van het seizoen een prijs.
Hoe hoger op de ladder, hoe aantrekkelijker de prijs.

Vraag 1 (2 punten): Alle leeftijden? 12 jaar en ouder? Uiteindelijk toch naar 9 jaar en ouder.
Na veel gesteggel konden we Pietje Bell toch op oudejaarsdag op tv bekijken.
Welk Nederlands zegel verwijst naar Pietje Bell?

Vraag 2 (2 punten): Op oudejaarsavond genieten van een borrelplankje met o.a. daarop wat beenham. Ook een likeurtje ontbreekt niet.
Op welk Nederlands zegel vind u de beenham èn het likeurtje?

Vraag 3 (3 punten): Tijdens het maken van deze vragen kwam het overlijdensbericht van emeritus paus Benedictus XVI binnen. Kunt u een zegel vinden met de afbeelding van deze paus? (wereld).

Vraag 4 (3 punten): Voor een kerstcadeau was ik op zoek naar een boekje van Fokke & Sukke.
Op welke Nederlandse zegels vind u dit tweetal?

Vraag 5 (5 punten): Zo rond de kerst en de jaarwisseling heb ik weer heel wat goede wensen in mooie gekleurde enveloppen in de brievenbus gehad.
Op welk Nederlands zegel vind u enveloppen? Jammer genoeg zijn ze niet mooi gekleurd.

Vraag 6 (5 punten): Op welk Nederlands zegel vind u Hr. Ms. Zuiderkruis?

Vraag 7 (5 punten): De Utrechtse Uithof heet nu Science Park.
Op welk Nederlands zegel staat de Uithof?

Vraag 8 (5 punten): Wie was de uitvinder van de tandingmeter?

Vraag 9 (10 punten): Wat is een Mandala?
Kunt u in de "dikke" NVPH catalogus een zegel met de afbeelding van een Mandala vinden?

Vraag 10 (10 punten): Wat is "de parel van Zandvoort"? Op welk Nederlands zegel staat hij afgebeeld?

De oplossing van deze puzzel dient uiterlijk 27 januari 2023 in ons bezit te zijn.
Oplossing sturen naar: janny@vierbergen.nl of naar Janny Vierbergen, Wielingenplein 17, 3522 PC Utrecht.

Oplossing ladderprijsvraag nr. 4 – december 2022

Vraag 1 (2 punten): De gevulde schoen vinden we op zegel 3110 van Nederland.

Vraag 2 (2 punten): Zegel 1202 van Nederland en zegel 539 van de Nederlandse Antillen laat je in de kaart kijken.

Vraag 3 (3 punten): Bij zegel 1145 van Nederland sta je echt met een mond vol tanden.

Vraag 4 (3 punten): De Kemphanen vinden we op zegel 1302 van Nederland. Ook op zegel 3910 staat een kemphaan afgebeeld.

Vraag 5 (5punten): De "gewichtheffer" vinden we op zegel 2295f.

Vraag 6 (5 punten): Dera Gai (St. John's Day = dag van Johannes de Doper) is een Arubaans Cultureel festival. Zegels 123 en 124 van Aruba zijn hieraan gewijd.

Vraag 7 (5 Punten): Al die soorten cakes kun je vinden op de zegels 44/53 van Curaçao.

Vraag 8 (5 punten): Dit was een instinker want Nederland heeft vanaf 1987 alleen decemberzegels uitgegeven. Nederland heeft dus nooit kerstzegels uitgegeven.

Vraag 9 (10 punten): Tiong Ang is een artiest, filmmaker en schilder. Een zegel met werk van hem vind je op zegel 2334.

Vraag 10 (10 punten): Diverse landen buiten Nederland en onze (voormalige) Rijksdelen gaven zegels uit met bijv. Juliana, Bernhard en de kinderen.
o.a. Antlgua & Barbuda gaf in 2004 een blokje uit naar aanleiding van de dood van Juliana.

De ladder

We beginnen de ladder met een rectificatie. Dhr. A. Wuring krijgt er 5 punten bij en komt dus op 150 punten i.p.v. 145 punten.
Het zegel met de afbeelding van een zonnepaneel staat namelijk in de speciale NVPH catalogus van 2020 onder nummer 1013 (Aruba) en in de speciale NVPH catalogus van 2022 onder nummer 1001.
In de NVPH catalogus van 2022 worden nl. twee series persoonlijke zegels niet meer vermeld en is de nummering aangepast.

Dhr. A. Wuring	-	150 + 50	= 200 punten
Dhr. M. Dijkhuizen	-	147 + 50	= 197 punten
Dhr. T. van der Wurff	-	147 + 50	= 197 punten
Mw. J. Wagevoort	-	150 + 45	= 195 punten
Dhr. G. van der Vliet	-	133 + 45	= 178 punten
Dhr. F. Rademaker	-	132 + 45	= 177 punten
Dhr. B. van der Lit	-	127 + 40	= 167 punten
Dhr. J. Tienhoven	-	128 + 32	= 160 punten
Dhr. V. Timmerman	-	72 + 0	= 72 punten

De maandprijs gaat dit keer naar: Dhr. G. v.d. Vliet.

Ledenadministratie

Als nieuwe leden hebben wij kunnen verwelkomen:
Dhr. A. Welvaart, Maarssen;
Dhr. H. Siebrasse, Houten;
Dhr. T. van den Berg, Utrecht;
Dhr. A. Hamer, Culemborg.

Crypto postzegel

Vorig jaar gaf Postnl een nieuw soort postzegel uit: de crypto stamp. Maar wat is dat nu eigenlijk zo'n versleutelde postzegel en wat kun je er mee?

De crypto stamp bestaat uit twee delen. Het ene deel is een postzegel. Die kun je gebruiken voor frankering, maar je kunt hem ook in je postzegelverzameling opnemen.
Het andere deel bevat een geheime code, die je kunt activeren en waarmee je een crypto postzegel hebt op het Ethereum-platform. Op dit platform kun je er mee handelen, net zoals met cryptovaluta als ether.

Verschillende postadministraties zijn Postnl hiermee al voor gegaan of hebben inmiddels ook al crypto postzegels op de markt gebracht.
Door de vaak beperkte oplage kan zo'n crypto postzegel snel in waarde stijgen, vooral bij de eerste crypto postzegels.

Ik zie de huidige groep filatelisten niet zo snel overstappen van de traditionele filatelie op de crypto filatelie. Het lijkt me meer iets voor mensen, die graag een gokje wagen en wel weer iets nieuws willen proberen.

Ton van der Wurff

Bron: Postnl

Zentraler Kurierdienst, een stukje DDR postgeschiedenis.

Spannend en leerzaam: Het intrigeert mij hoe een postdienst, met name vanuit de overheid is georganiseerd bij een totalitaire staat. Dat de DDR aan dit totalitaire beeld voldoet is een open deur. De totale controle op alles wat binnen het land wordt uitgevoerd mondde uit tot een terreur vanuit de overheid naar haar eigen burgers. De geschiedenis van de ZKD was een kenmerkend onderdeel van dit systeem. Ondanks dat er, door mij, niet op alle vragen antwoord gegeven kan worden worden in mijn onderzoek zoveel als mogelijk ook, naast de filatelistische, ook de geschiedkundige elementen meegenomen.

In het boek “Die Post in der Post: Der zentrale Kurierdienst in der früheren DDR” geschreven door Wolfgang J. Pelikan met een catalogusgedeelte van Dr Jobst von Heintze wordt in 14 hoofdstukken alle officiële documenten verzameld en bekeken om licht te werpen op de duisternis die de ZKD omringde. Samen met de 40 pagina’s van het catalogusgedeelte is het resultaat dat hieruit een compleet beeld is ontstaan die alle vragen kan beantwoorden met betrekking tot de ZKD. Helaas is het boek niet meer verkrijgbaar, althans is het mij niet gelukt. Wat door mij gebruikt is staat op Wikipedia. Dezelfde auteur, de heer Pelikan, heeft een uittreksel op Wikipedia gezet. Daarvan heb ik als schrijver van dit artikel dankbaar gebruik gemaakt naast andere bronnen die vermeld staan in de bijlage Bronnen.

De Zentaler Kurierdienst was bij uitstek een organisatie die deze absolute controle tot doel had. Bij de oprichting van de staat Deutsche Demokratische Republik op 7 oktober 1949 in het gebied dat beheerst werd door de Sovjet-Unie waren er door de bezettingsmacht van de Sovjets al diverse besluiten genomen met betrekking tot postale diensten. Hieronder kunnen we ook de Dienstpost scharen die in de DDR ervoor zorgden dat alle postale verhandelingen bij alles wat maar enigszins op of met de overheid te maken had hieronder kwamen te vallen. Ook kamers van ambachten en bonden zoals de Frauenbund in Freie Deutsche Jugend vielen onder die categorie. Deze officiële post kreeg een voorkeursbehandeling. Wel was het zo dat zendingen op bepaalde tijden aangeleverd moesten worden om vervolgens in bundels of zakken met het opschrift Dienstpost zo snel mogelijk naar hun bestemming werd vervoerd om ook weer zo snel mogelijk daar gelost te worden.
Vanaf 1 augustus 1949 konden zendingen aan overheidsinstanties die door particuliere afzenders (met name advocaten, deskundigen, enz.) werden afgeleverd, ook worden gemarkeerd met de woorden "officiële post".

Koude Oorlog

In het midden van de "koude oorlog" tussen de Duitse Democratische Republiek en de Bondsrepubliek Duitsland, werden er in de DDR maatregelen genomen om de veiligheid van het postvervoer van staats-, administratieve en economische organen te waarborgen. In februari 1952 richtte het ministerie van Binnenlandse zaken een overeenkomstige postdienst voor postzendingen op tussen overheids-instanties. Het doel was om te voorkomen dat vijandelijke landen infiltreerden in documenten die in omloop waren. De autoriteiten lieten hun post door een bode bezorgen bij afgesproken postkantoren. Dergelijke zendingen werden versneld vervoerd, los van de normale post.

Afb.1

Het duurde toch nog tot 15 augustus 1954 voordat de eerste dienstzegels verschenen (afb. 1). Deze dienstzegels zijn in de nieuwsbrief januari 2021 al uitvoerig door mij beschreven.

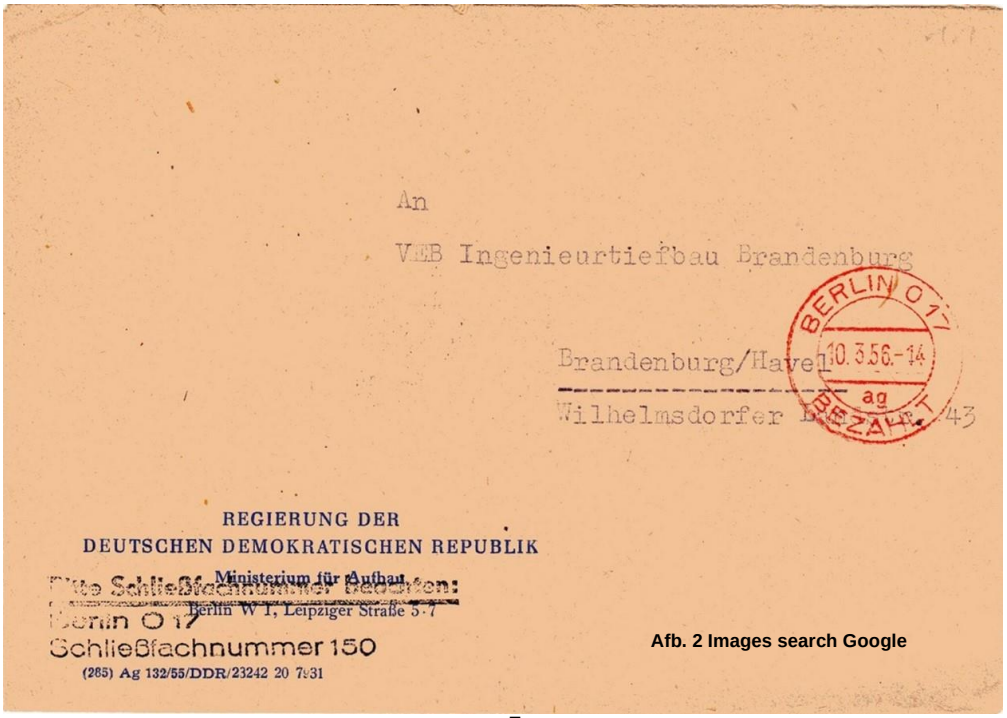

Afb. 2 Images search Google

Na de invoering van de Zentraler Kurierdienst (ZKD) op 10 oktober 1955 moesten de te verzenden stukken voorzien worden van aparte stempels, in rood, (fig 2) die beschouwd worden als voorlopers van de nog uit te geven Dienstmarken. Deze dienst was aanvankelijk alleen voor zendingen van en naar Berlijn. Vanaf 1 april 1956 ging dit voor het hele land gelden.
De daarvoor uitgegeven zegels staan ook wel bekend als "Dienstmarken für Verwaltungspost" (Afb. 3), beschreven in Nieuwsbrief januari 2021).

afb.3

Stempel Dresden 11-2-1957. Afb 4

Post daarentegen naar Berlijn werd ontwaard door een poststempel met het datumstempel van het kantoor vanwaar de brief verzonden is en eventueel een stempel in zwart op de achterzijde van een doorgangskantoor, net zoals het aankomststempel van Berlin O17, ook in zwart.

Kennelijk voldeed de administratieve postafhandeling niet voldoende voor de veiligheidsdiensten van de DDR. Daarom werd op 10 iktober 1956 een centrale koerierdienst opgericht (ZKD). Daarvoor werden ten behoeve van deze dienst op 1 oktober 1956 een viertal aparte postzegels uitgegeven in de waarden 10, 20, 40 en 70 Pf (afb.4).
Na het begin van de ZKD moesten bestaande koerierdiensten worden opgeheven, behalve die van Binnenlandse en Buitenlandse zaken. De verantwoording voor de ZKD lag bij de minister van binnenlandse Zaken. De juiste uitvoering van de regels was de verantwoording van de minister van Posterijen en telecommunicatie. Naast de ZKD was er nog de "gewone" dienstpost waarvoor de postzegels met de afbeelding van het staatwapen gebruikt werden.

Kastenstempel 6 afb 5

Terug naar de ZKD. De organisatie was geldig in het hele land. Daarnaast was er een controlesysteem waarbij gekeken werd of de ontvanger(s) wel tot de ZKD was toegelaten. Deze controle leverde diverse filatelistische elementen op, zoals een zestal kastenstempels (afb. 5) Op de voor- en achterzijde van deze brief nog de nodige stempels. Hieruit blijkt dat op 26-3-1970 deze brief verzonden is van Leipzig naar Roswein, via Döblen, waar ook de kastenstempel geplaatst is. De aankomststempels op de achterzijde zijn hier niet afgebeeld.

Later gebruikte men kleefzegels gedrukt op pergamijnpapier (afb 6 en 7). De tekst op deze kleefzegels spreekt voor zich.
Deze zegels hebben uitsluitend verticale tandingen die voorkomen in tanding 9½ en 12¼ en zijn uitgegeven in de twee kleuren zoals hier getoond.

Afb. 6 en 7

Al snel na het uitbrengen van de Dienstmarken fur den ZKD, in april 1957 werden deze zegels met rubberwals met zwarte of violette controlecijfers overdrukt. Ieder kantoor dat ook ZKD-poststukken kon aannemen had z'n eigen nummer. De zegels mochten uitsluitend in het district (Kreis) gebruikt worden waar het controlenummer geplaatst was. Er kunnen wel degelijk afwijkingen gevonden worden maar die zijn schaars. Afb. 8

Afb 8 2004 Hagenow 3000 Neubrandenburg

Al met al levert dat zo'n 209 verschillende kantoren op die een nummering aan kon brengen. Dus per zegel 209 stuks. Dat betekent voor alleen al deze serie dit getal met factor 4. We laten voor het gemak de watermerkvariaties hier nog buiten beschouwing. Deze zijn overigens uiterst lastig te onderscheiden wat het uitzoeken er niet gemakkelijker op maakt.
Wat wel goed te onderscheiden is zijn de verschillen tussen de nummers 6-13 waarbij de S in koerierdienst wezenlijk anders is dan bij de nummers 7N, 14-15, I en II. De afschuining aan de onderzijde van de S is in de tweede S duidelijk anders (afb. 9). Voor de duidelijkheid, de eerste S is van de Graphische Werkstätten (GW) Leipzig en de tweede S van de VEB Deutsche Wertpapier-Druckerei (DWD).

Afb. 9

Ook bij deze zegels hebben we te maken met nadruk. Hoe te herkennen? In de catalogus wordt de toevoeging op de nummering N toegepast. In dit geval gaat het om 7N (Afb.10).
Volgens Michel worden de echt gelopen zegels, met contolegetal, mits gekeurd bij waarden boven de € 3.00, op waarde genoteerd. Anders gelden de prijzen die bij de basiszegels genoteerd zijn. Op brief is dit eenvoudiger te bepalen. Ook daar wordt een gekeurd stuk vanzelf beter gewaardeerd. Sommige controlegetallen leveren behoorlijke noteringen op. Frankering vanuit het stadje Grimmen, controlegetal 1004, levert gemiddeld enkel honderden Euro's cataloguswaardering op.

Kenmerk van de nadrukzegel:

afb. 10

Te zien bij deze nadruk, is dat de S uit Dienst het tweede type S is die gedrukt zijn bij DWD.
Het papier is iets gelig. Het watermerk en de tanding zijn gelijk aan die uit afbeelding 8.
In april 1957 verschijnen nog eens twee zegels van hetzelfde type als afgebeeld in figuur 10. Alleen nu met watermerk 3X terwijl de nummer 7 uitgevoerd is met watermerk 2X. Zoals ik al eerder aangaf is het zoeken naar watermerk mij tot op heden niet goed bekomen. Ondanks het gebruik van een Signoscope van Safe lukt het mij niet of nauwelijks watermerken (Afb 11) juist te determineren.
Zowel de X als watermerken van het type Y zijn te vinden in deze zegels Plakkerresten kunnen het beeld ernstig verstoren en onderzoek met een vloeistof gaat ten kosten van de gom. Als er een duidelijk datumstempel gezet is kan dat helpen om te bepalen welk nummer het precies is.

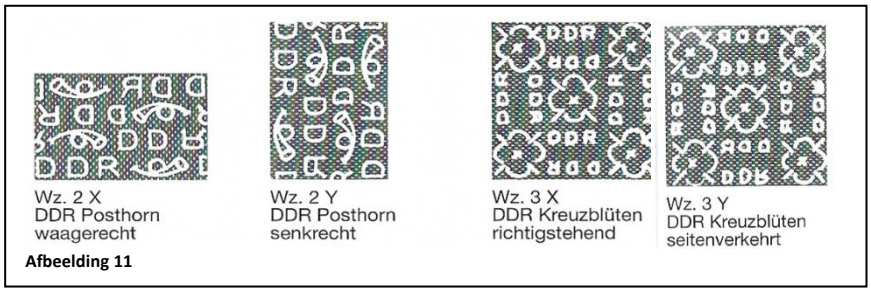

Afbeelding 11

Ín 1958 verschijnen er een ander typen zegels. De omschrijving in Michel is: Waardestrepen in biljetvorm. Deze stroken werden geproduceerd in drie drukcycli op eindeloze stroken papier. Het gevolg is dat er aan de boven en onderzijde niet meer afgescheurd hoefde te worden dus was een tanding niet nodig (afb 12). Wel een

Afbeelding 12

Ebay

Verticale tanding 10 zodat de zegels makkelijk van elkaar te scheiden waren. Feitelijk waren het een soort stickers die gebruikt werden om ZKD zendingen te frankeren. Eén streep staat voor 10 Pf en twee strepen voor 20 Pf. De linker zegel met het nummer G- 43570 staat voor Suhl en de rechter voor N- 39652 Erfurt. Er waren van deze twee zegels 17 steden waarbinnen deze zegels gebruikt werden. De zegels werden aangeleverd in rollen van 1000 stuks. Zo komt er b.v in Suhl de nummerreeks G36001-49000 voor. Vergelijkbaar zoals de nummers van aantekenstrookjes Ook werd er geregeld twee zegels van 10Pf gebruikt om aan het tarief te voldoen (afb 13).
Reeds in maart datzelfde jaar verscheen er een nieuw type, gelijk aan die van afbeelding 12, maar nu met dikke strepen (afb 14) om de waarde aan te geven.

Afb 13 Ebay

Afb. 13 Ebay

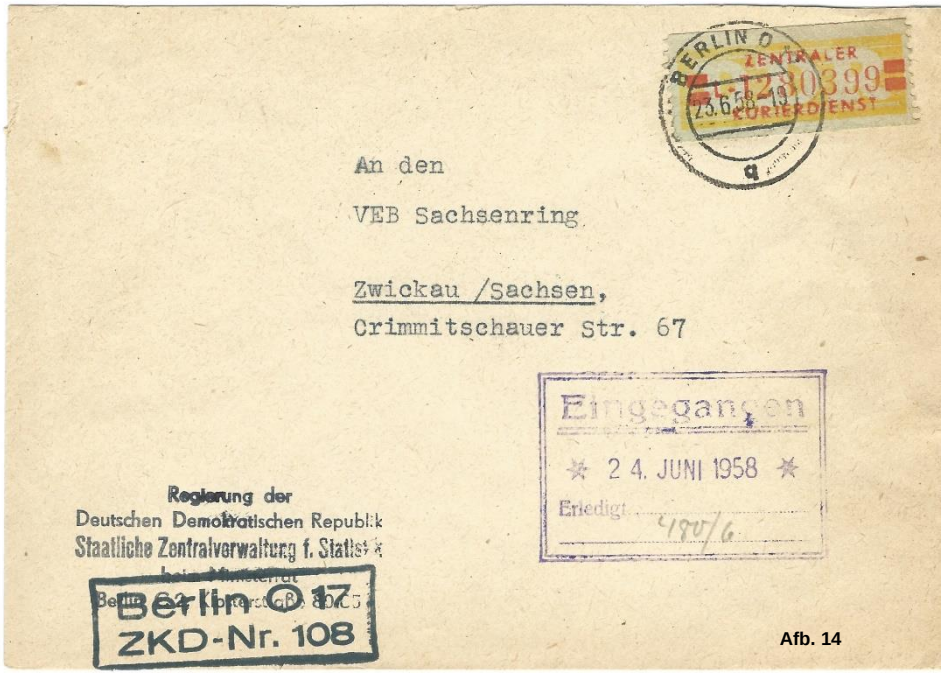

Afb. 14

GJKMNOP

GJKMNOP

Afb. 15

Wel zijn er bij deze zegels twee typen te onderscheiden die voor een aantal plaatsen gebruikt zijn. Bij type I zijn de letters die voor het nummer staan breed en bij type II smal uitgevoerd. Het verschil is goed te zien (afb 15).

Ook hier komen nadrukken voor. Hoe te herkennen? De waardebalken bij de originele serie hebben een lengte van 3,7 mm en bij de nadruk 3,6 mm. De tussenafstand tussen de waardebalk is bij de originele 0,8 mm en bij de nadruk 1,5 mm. Deze informatie staat helder omschreven in de Michel Special. Om deze afstanden goed te kunnen meten maak ik soms gebruik van een schuifmaat, die ik op tot op 0,05 mm nauwkeurig kan instellen (Afb.16)

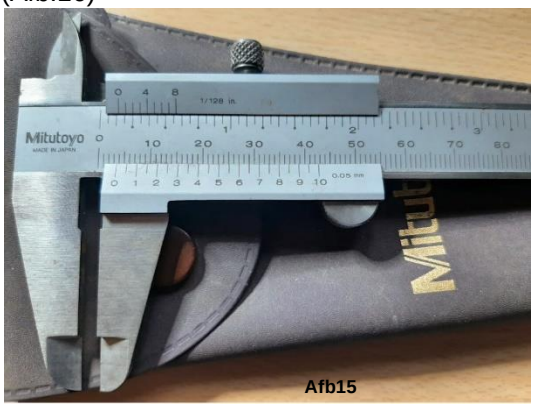

Afb15

Niet direct een instrument die in filatelistische kring wordt aangeboden. Toch is dit een uiterst nauwkeurig manier om te meten. De soms geringe verschillen vragen om goed gereedschap.
Of dit te maken had met schaarste of misschien wel met doelbewuste deviezenhandel weet ik niet maar in september van hetzelfde jaar 1958 verscheen er eenzelfde zegel maar dan in veranderde kleuren (Afb16). De nummers 20 en 21 volgens Michel. Duidelijk is dat er twee verschillende papiersoorten gebruikt zijn. Hierover, over dit verschil, heb ik geen gegevens kunnen vinden. N= Erfurt en E= Leipzig. Ook geen beschrijving van de verschillen in de nummers qua druk.

Afb. 16

Om van het kleurverschil maar te zwijgen. De maatvoering en de afstand tussen de balken voldoet aan de echtheidskenmerken net zoals bij de 10Pf ook nog eens 0,3 mm verschil in hoogte van de zegels. Misschien dat ik ooit nog eens informatie hierover kan vinden. Alhoewel dit hoogteverschil ook bij andere nummers wordt aangetroffen.

Met de zegels staande onder nummers 22 en 23 (fig 17) eindigt de doorlopende controlenummering van deze zegels. In de daaropvolgende zegels wordt gestart met een nieuwe nummering waarbij ook de kenmerkende letters voor een deel gewijzigd worden. In de catalogus worden de cijferreeksen duidelijk aangegeven.

Afb. 17

Ook hier zijn er nadrukken uitgegeven. Behalve aan de controlenummer zijn de nadrukken te herkennen. Voor de 20 Pf is het verschil in de afstand tussen de waardebalken te vinden 0,8. In de afbeelding is de 20 Pf een nadruk. De afstand is hier 1,5mm.

Deze zegels, de nummers 24 en 25, hebben een grotere hoogte dan de hiervoor afgebeelde zegels. Deze zijn 22 mm hoog (Afb 18). Van dit type zijn er nog twee verschenen in andere kleuren waarna in december weer.

EBay

Afb 18

teruggekeerd wordt naar zegels van 18 mm hoog. Ook in de “hoge” series zijn er nadrukken te vinden. Laat u hierin begeleiden door de Michel Special. Deze zegels de nummers 30 en 31 smaragdgroen van kleur maar liefst 3 typen voor. Het zijn de laatst gebruikte zegels ten behoeve van de ZKD. Deze zegels zijn weer gelijk en met dezelfde platen geproduceerd als de voorgaande typen afb 19.

Achterzijde brief

Afb 19

Deze brief met ZKD nummer 31 type I, de waardebalk heeft een lengte van 3,7mm, blijkt te zijn verzonden naar een niet ZKD deelnemer. Dat is wel een van de voorwaarden waaraan de ZKD verzending aan moest voldoen. Dat er wel degelijk controle op was ziet u ook in afbeeldingen 6 en 7.

De kunst is natuurlijk om echt gelopen te scoren. Maar in het geval van de laatst uitgegeven zegels van deze typen zal dat niet gaan. Deze zijn weliswaar aangemaakt maar nooit uitgegeven In de catalogus kunt u ze vinden onder de aanduidingen III t/m X in meerdere kleuren geproduceerd (Afb.20) een aantal van deze niet in omloop gebrachte zegels.

Vanaf juni 1960 werden er geen ZKD waardestroken meer uitgegeven. Vanaf dat moment droegen de brieven

een Absenderfreistempel van de afzender of een Kastenstempel met vermelding van de afzender en ZKD. Een waarde aanduiding is weggelaten. De brieven werden in een ZKD map aan het postkantoor aangeboden en aldaar afgerekend

De overgebleven zegels werden nog in enkele districten uitgebracht maar na 30 september 1959 zijn er geen zegels meer in omloop geweest. Vanaf augustus 1963 werden er voor bijzondere ZKD deelnemers de z.g Laufcontrolzettel en stickers uitgegeven. Deze bijzondere deelnemers zijn de Volkspolitie en 80 organisaties en bedrijven hoofdzakelijk Staats-bedrijven.
Later meer hierover.

Deze Absenderfreistempels werden niet alleen na of vanaf 1960 gebruikt. Ook voor die datum zijn de nodige Absen-derfreistempels gebruikt. Zoals b.v. in afbeelding 21

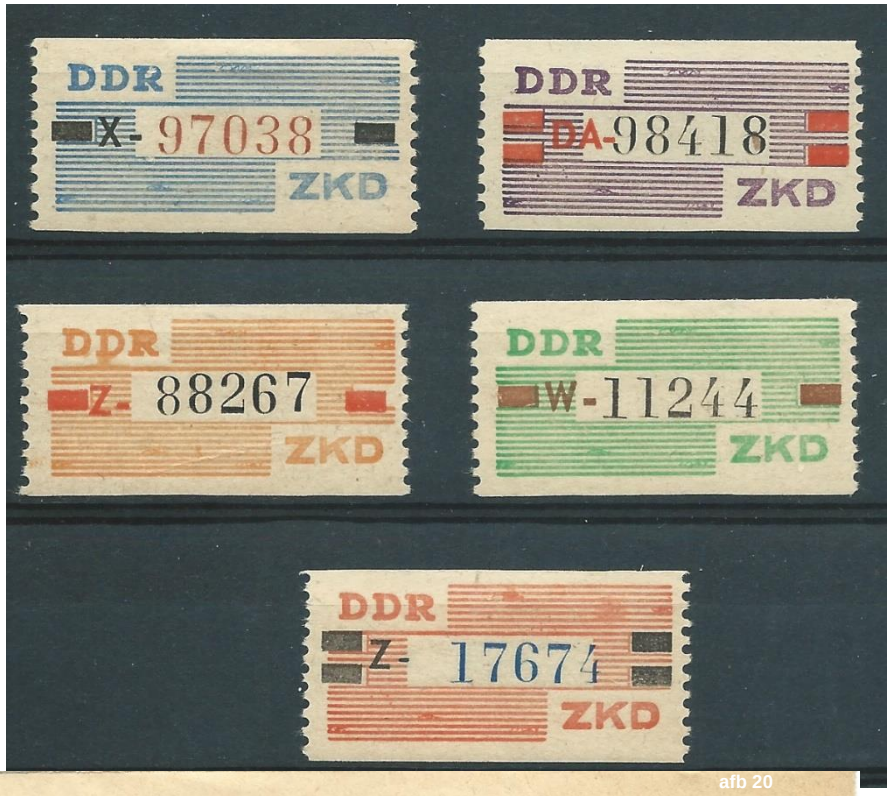

afb 20

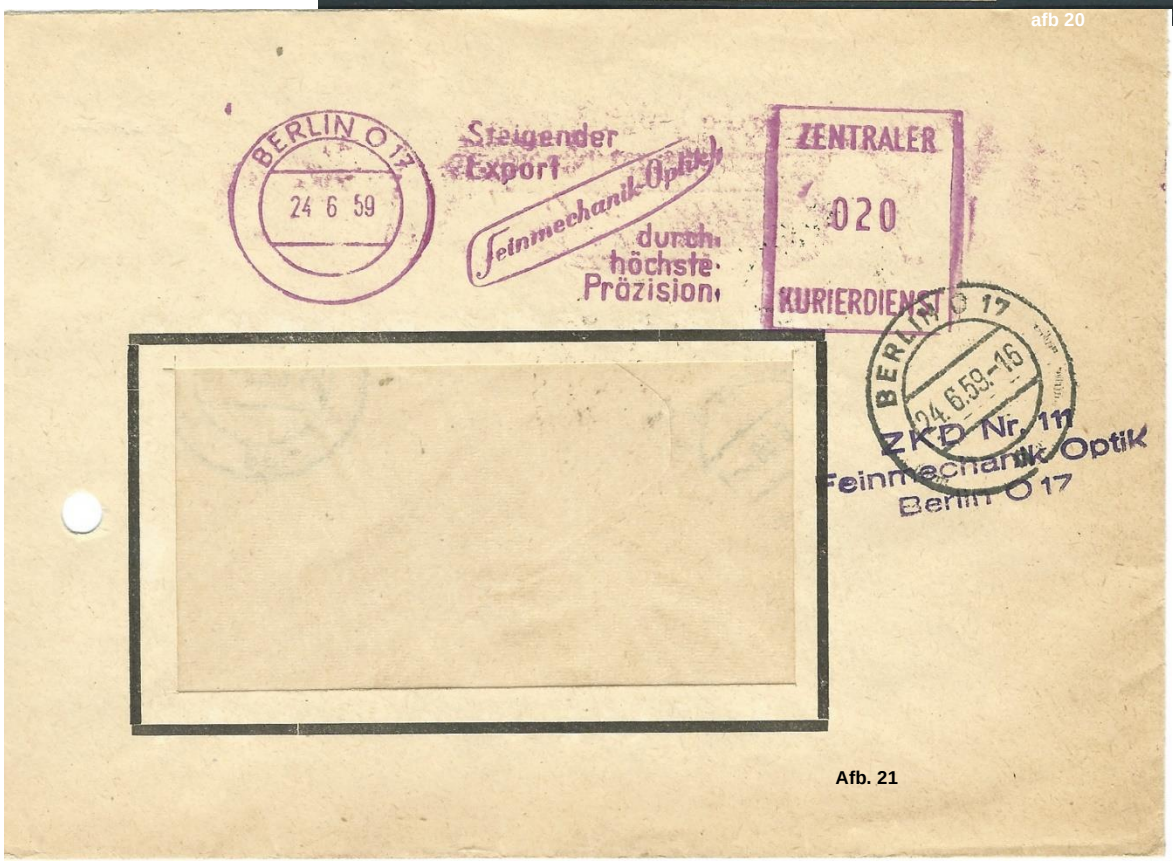

Afb. 21

Tot slot nog een brief maar de nodige stempels waaruit maar eens wordt aangetoond dat verzending via de ZKD, zeker wanneer dat niet mocht, veel filatelistisch materiaal kan opleveren. Afb 22.
De vensterbrief van VEB Elektmotorenwerk uit Hartha is gemaakt op 15-1-1969 (bedrijfsstempel) Op 16-1 verzonden vanaf postkantoor Hartha naar Döbeln. Aankomt 16 januari 16:00 uur. Doorgezonden van Döbeln naar Rosswein Aankomt17 januari 7:00. Retour naar Döbeln

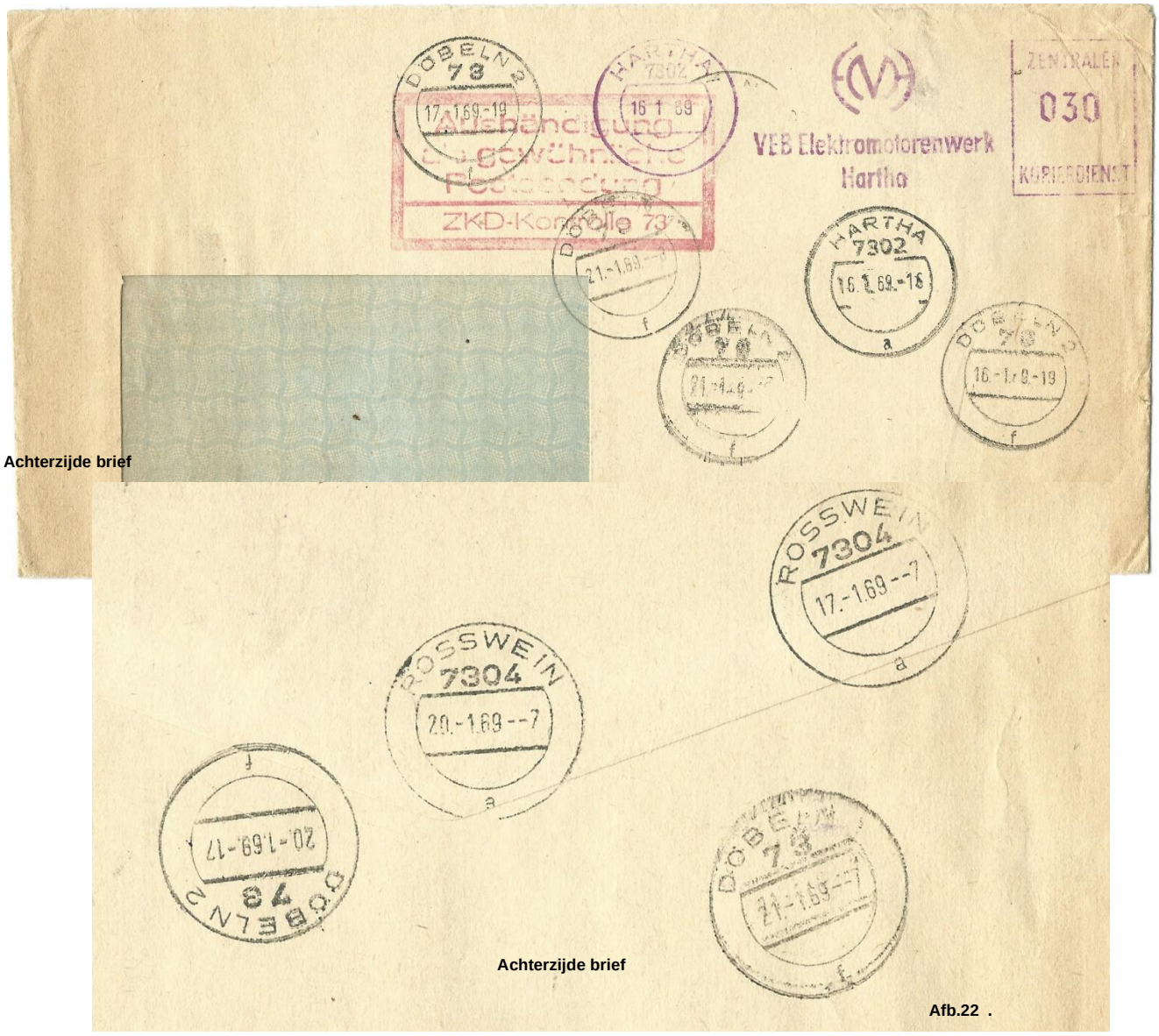

Achterzijde brief

Achterzijde brief

Afb.22 .

Aankomst 17 januari 19:00. Daar voorzien van Kastenstempel ”Äushändigung als gewönhnliche Postsendung, ZKD kontrolle”. Vervolgens doorgezonden naar Rosswein. Aankomst 20 januari 7:00. Vervolgens weer terug naar Döbeln, aankomst 20 januari 17:00. Tot slot nog een stempel aan de voor- en achterzijde Döbeln 21 janauri 7:00. Hieruit mogen we concluderen dat de brief of niet geaccepteerd of onbezorgbaar is geweest. Je zou dan toch ook daarvan sporen in b.v. geschreven aantekeningen of stempels van terug moeten kunnen vinden. Kortom, het juiste antwoord kan ik ook niet geven. In ieder geval levert zoveel stempels de nodige vragen op. Het blijft bij speculeren.
Voor een dienst waarvoor zo kort zegels gebruikt zijn, vanaf 10 oktober 1955 tot aan juni 1960 valt er veel over te vertellen. Kortom een rijke geschiedenis waarbij naast de zegels ook nog een boekwerk is op te zetten van Absenderfrei stempels.

Bibliografie: In de boekjes van Karl Heimann, Die Marken des Zentralen Kurierdienstes und ihre Vorläufer Teil I en II staan de verschillende regelingen vanuit het ministerie van binnenlandse zaken en een lijst van de deelnemers aan de ZKD, Berlijn. Het voert te ver om al deze teksten op te nemen in dit artikel. De Bondsbibliotheek heeft deze boekjes in bezit. Een nadeel, het boekje stamt uit 1962. Ik heb geen latere informatie kunnen vinden. Ook de oplagen van de nummerzegels zijn hierin te vinden.
Deutschland-Spezial 2022, Ortslexikon der Deutschen Demokratischen Republik, Die absenderfreistempel des Zentralen Kurierdienstes der DDR, Wikipedia Zentraler Kurierdiens, enkel afbeeldingen Ebay.

Jan Sangers

Voor vragen en opmerkingen over….

- informatie op de website: neemt u contact op met de voorzitter;
- de rondzending: neemt u contact op met het hoofd rondzendverkeer;
- de veiling en/of niet verkochte kavels: neemt u contact op met de veilingmeester;
- uw lidmaatschap: neemt u contact op met de ledenadministrateur.

Namen en telefoonnummers kunt u vinden op onze site onder menu optie ‘Vereniging’ > Bestuur.